

Sygn. akt I C 207/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2014 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Dorota Walczyk

Protokolant apl. adw. Mateusz Jachimczyk

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. A., R. A.

przeciwko (...) Bank S.A. w W.

o zapłatę

1. oddała powództwo

2. zasądza od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kwotę 2417 złotych (dwa tysiące czterysta siedemnaście) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt I C 207/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 stycznia 2013 roku (data nadania w Urzędzie Pocztowym) powodowie A. A. i R. A. reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika (pełnomocnictwo- k.11) wnieśli o zasądzenie od (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powodów solidarnie kwotę 17.089,69 – zł (siedemnaście tysięcy osiemdziesiąt dziewięć złotych 69/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty oraz zasądzenie od strony pozwanej solidarnie na rzecz strony powodowej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej.

W uzasadnieniu pełnomocnik powodów wskazał, że A. A. i R. A. zawarli z (...) Bank S.A. z siedzibą w W. umowę o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) nr (...). Powodowie ubiegając się o kredyt nie zostali poinformowani przez pracownika pozwanego o ubezpieczeniu niskiego wkładu, ani też o możliwości innej formy zabezpieczenia z tym związanej. Jediną informację jaką uzyskali, to taka, że brak wkładu własnego wiąże się z wyższą marżą banku. (...) o obowiązku ubezpieczenia niskiego wkładu oraz wynikających z tego tytułu obowiązkach i uprawnieniach nie mogli także uzyskać z obowiązującego w chwili ubiegania się o kredyt i podpisania umowy- Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach mPlanów hipotecznych, gdyż zapisy dotyczące ubezpieczenia niskiego wkładu zostały wprowadzone do regulaminu w dniu 31 grudnia 2009 roku a więc kilka miesięcy po podpisaniu umowy o kredyt hipoteczny przez powodów. Co więcej dopiero przy podpisaniu umowy w placówce banku powodowie dowiedzieli się o konieczności ubezpieczenia niskiego wkładu poprzez uiszczenie dodatkowej kwoty. Pracownik banku nie poinformował powodów o możliwości wyboru innej formy zabezpieczenia kredytu w miejsce tzw. „ubezpieczenia niskiego wkładu”. W dniu 16 września 2009 roku z rachunków powodów została pobrana kwota w wysokości 8.303,12 złotych tytułem składki ubezpieczeniowej (...). Następnie 25 października 2012 roku powodowie zostali

poinformowani, iż zostanie pobrana opłata z tytułu odnowienia ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w wysokości 8.786,57 złotych. W ocenie strony powodowej zapis § 3 ust. 3 przedmiotowej umowy kształtuje prawa i obowiązki powodów

w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interes. Ponadto powyższy zapis przedmiotowej umowy spełnia przesłanki uznania go za klauzulę abuzywną i zgodnie

z treścią art. 385¹§ 1 ex lege nie wiąże powodów a w konsekwencji pobranie opłaty ubezpieczenia niskiego wkładu zostało pobrane bezpodstawnie. (pozew wraz z załącznikami- k.1-69)

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Bank Spółka Akcyjnaz siedzibą w W.reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika (pełnomocnictwo-k.79) wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pełnomocnik pozwanego wskazał, że pierwszym etapem procedury kredytowej jest możliwość zapoznania się z regulaminem udzielania kredytów oraz informacjami, do których regulamin ten odsyła. Obowiązujący w dacie składania wniosku kredytowego regulamin stanowił, że wymagana wysokość środków własnych podawana jest do wiadomości publicznej przez (...)oraz w Internecie na stronach informacyjnych (...). Powodowie mieli świadomość konieczności ubezpieczenia w trakcie wypełniania wniosku kredytowego oraz gdy zapoznawali się z decyzją kredytową. Zarówno wniosek kredytowy jak i decyzja kredytowa zawierały informację na temat ubezpieczenia niskiego wkładu. (odpowiedź na pozew wraz z załącznikami - k.74-135)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 lipca 2009 roku powodowie R. A. i A. A. złożyli w (...) Bank S.A. wniosek o udzielenie kredytu (...) hipoteczny. W pkt VIII wniosku jako zabezpieczenie powodowie wskazali: hipotekę na nieruchomości, ubezpieczenie nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych wraz z przelewem z praw polisy, ubezpieczenie kredytu pomostowe, ubezpieczenie niskiego wkładu. (Wniosek o udzielenie kredytu (...) hipoteczny – k.129-135, pkt VIII (...) –k.131)

M. P.dyrektor oddziału (...) przy ul. (...)w W.z ramienia banku kontaktował się z powodami, przedstawił im propozycję kredytową

i podpisał umowę kredytową. Współpraca z powodami układała się bardzo dobrze. Podczas spotkania z powodami poinformował ich szczegółowo o ubezpieczeniach związanych z kredytem, na jaki okres są zawierane, jaka jest składka oraz co się z tym wiąże. M. P.spotkał się z R. A.celem znalezienia możliwości uniknięcia ubezpieczenia niskiego wkładu. W okresie podpisywania umowy kredytowej powodowie zgodzili się na ubezpieczenie niskiego wkładu. Gdyby powodowie się nie zgodzili na ubezpieczenie niskiego wkładu nie było by możliwości podpisania umowy chyba, że powodowie wnieśliby niski wkład własny w wysokości 20 % wartości kredytu. M. P.nie przedstawił powodom regulaminu udzielania kredytu. (dowód: zeznania świadka M. P.–k.222-223, zeznania powoda k. 145, 227)

(...) Bank S.A.z siedzibą w W.wydał decyzję kredytową dot. wniosku kredytowego nr (...)(...) w stosunku do R. A.i A. A.. W § 3 decyzji jako prawne zabezpieczenie kredytu zostały wpisane min. hipoteka łączna kaucyjna, Ubezpieczenie niskiego wkładu własnego Kredytu w (...) S.A.na 36 miesięczny okres ubezpieczenia. (dowód: decyzja kredytowa z dnia 11.09.2009r.- k.107-110, § 3.decyzji kredytowej „Prawne zabezpieczenia Kredytu”-k.108)

Powodowie złożyli wniosek o kredyt hipoteczny do kilku banków. Wybrali najkorzystniejszą ofertę (...). Podczas spotkania w siedzibie banku uczestniczyło

z M. P.jeszcze trzy inne osoby. Powodowie o zabezpieczeniach rozmawiali z M. P.. Powodowie nie zostali skierowani na stronę internetową banku. Powodowie przed podpisaniem mieli możliwość zapoznania się z umową. Pracownik banku poinformował powodów, że mogą zrezygnować z ubezpieczenia niskiego wkładu ale wtedy będzie się to wiązało z wkładem własnym w wysokości 20 % kredytu. (dowód: zeznania R. A.-k.227)

W dniu 14 września 2009 roku doszło pomiędzy stronami niniejszego postępowania do zawarcia umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...). (okoliczność bezsporna; Umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) z dnia 14.09.2009r.-k. 14-24)

Pozwany (...) Bank S.A. pobrał od powodów składki ubezpieczeniowe ubezpieczenia niskiego wkładu (NW) w dniu 16 września 2009 roku w kwocie 8.303,12 złotych natomiast 31 października 2012 roku w kwocie 8.786,57 złotych (bezsporne; potwierdzenie wykonania przelewu z dnia 16.09.2009 roku na kwotę 8.303,12-k.60, potwierdzenie wykonania przelewu z dnia 31.10.2012 roku na kwotę 8.786,57-k.61, wiadomość e-mail z dnia 25.10.2012 r. –k. 62-63)

Pełnomocnik powodów wezwał (...) Bank S.A. z siedzibą w W. w terminie 7 dni do zapłaty kwoty 17.089,69 – złotych. (Wezwanie do zapłaty – k.64)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, których prawdziwość nie była kwestionowana przez strony nie budziła także wątpliwości sądu oraz zeznań świadka M. P.. Zeznania świadka są spójne, logiczne, potwierdzają okoliczność udzielania powodom informacji dotyczących kredytu, konieczności ubezpieczenia niskiego wkładu, zapoznania powodów z warunkami decyzji kredytowej, analizy umowy przed jej podpisaniem. Zeznaniami powoda Sąd dał wiarę w części dotyczącej konieczności ubezpieczenia niskiego wkładu. Natomiast w zakresie, iż powodom nie udzielono informacji o ogólnych warunkach ubezpieczenia niskiego wkładu sąd nie dał wiary ponieważ nie znajdują one potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym .

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie było to że pomiędzy stronami niniejszego postępowania doszło do zawarcia umowy nr (...)o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...)waloryzowany kursem (...).natomiast kwestią sporną był zapis § 3 ust. 3 przedmiotowej umowy zgodnie z którym „ubezpieczenie niskiego wkładu własnego kredytu w (...) S.A.na 36-miesięczny okres ubezpieczenia. Jeśli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpiła całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 180 miesięcy licząc od miesiąca, w którym nastąpiła wypłata kredytu. Kredytobiorca upoważnia (...) do pobrania środków tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 3,50% różnicy pomiędzy wymaganym wkładem własnym kredytobiorcy, a wkładem wniesionym faktycznie przez kredytobiorcę, tj. 8.303,12 złotych oraz zwrotu kosztów wniesionych faktycznie przez Kredytobiorcę, tj. 8.303,12 złotych oraz zwrotu kosztów z tytułu kontynuacji przedmiotowego ubezpieczenia z rachunku wskazanego w § 6 bez odrębnej dyspozycji”.

Powodowie kwestionowali w trakcie procesu istnienie podstawy prawnej do pobrania przez pozwanego składek ubezpieczeniowych z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu oraz domagali się ich zwrotu podnosząc, że o konieczności ubezpieczenia niskiego wkładu oraz obowiązku uiszczenia opłaty dowiedzieli się dopiero przy podpisywaniu umowy oraz, że treść zapisu § 3 ust. 3 przedmiotowej umowy nie była indywidualnie uzgadniana z powodami. Ponadto powodowie podnosili, iż wyżej wskazany zapis przedmiotowej umowy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco narusza interes powodów oraz spełnia przesłanki uznania go za klauzulę abuzywną i zgodnie z treścią art. 385¹§ 1 k.c. ex lege nie wiąże powodów.

Jak wynika z zebranego materiału dowodowego oraz zeznań świadka M. P.podpisanie umowy kredytowej poprzedzone jest kilkoma czynnościami. Przed przystąpieniem do zawarcia umowy kredytowej powodom zostały przedstawione informacje dotyczące danych ubezpieczeń oraz na jaki okres są zawierane. Ponadto gdyby powodowie nie zgodzili się na ubezpieczenie niskiego wkładu nie byłoby możliwości podpisania umowy, ewentualnie musieliby wnieść niski wkład własny w wysokości 20 % kredytu, co zostało przyznane również przez stronę powodową w pozwie. Pomimo, iż pracownik banku nie wręczył powodom regulaminu udzielania kredytu, to istniała możliwość odnalezienia regulaminu na stronie internetowej pozwanego bądź uzyskać informację telefonicznie przez (...) pozwanego. Wszystkie

okoliczności oraz zeznania samego powoda wskazują na to, że wiedział on o konieczności ubezpieczenia niskiego wkładu oraz czym jest to ubezpieczenie, wiedział również, że nie wyrażenie zgody na to ubezpieczenie spowoduje nieudzielenie kredytu przez bank.

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar dowodu faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W związku z tym, to na powodzie spoczywał ciężar dowodu wykazania zasadności i wysokości dochodzonego od pozwanego roszczenia.

Podnieść należy, że proces cywilny jest procesem kontradyktoryjnym, a co za tym idzie strony zobowiązane są do przedstawiania okoliczności związanych z toczącym się postępowaniem oraz dowodów na ich poparcie. Oznacza to, iż ten kto, powołując się na przysługujące mu prawo, żąda czegoś od innej osoby, obowiązany jest udowodnić okoliczności faktyczne uzasadniające to żądanie. Ciężar udowodnienia twierdzenia o istnieniu określonego faktu spoczywa na tej stronie, która podnosi takie twierdzenia, a nie na tej która im zaprzecza.

Strona powodowa w trakcie procesu podnosiła, że powodowie nie zostali poinformowani przez pracownika pozwanego o dodatkowym ubezpieczeniu niskiego wkładu ani o możliwości innej formy zabezpieczenia niskiego wkładu. O konieczności ubezpieczenia niskiego wkładu dowiedzieli się dopiero podczas podpisywania umowy i pobrania pierwszej opłaty z tego tytułu domagając się zwrotu pobranych składek ubezpieczeniowych z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu. Ponadto podnosili, iż zapis § 3 ust. 3 umowy o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem (...) nr (...) w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco narusza interes powodów oraz spełnia przesłanki uznania go za klauzulę abuzywną i zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 ex lege nie wiąże powodów. Twierdzeniem strony powodowej zaprzeczył pozwany, który wskazał, iż podpisanie umowy o kredyt hipoteczny jest wynikiem ustaleń pomiędzy osobą ubiegającą się o kredyt, a bankiem. Pozwany zaprzeczył twierdzeniom powodów, iż regulamin w chwili zawierania umowy o kredyt hipoteczny przez powodów nie był dostępny, wskazując iż treść regulaminu podawana jest do publicznej wiadomości przez mLinię oraz w Internecie na stronach informacyjnych (...). Powodowie mieli także możliwość zapoznania się z zapisem konieczności ubezpieczenia niskiego wkładu podczas wypełniania wniosku kredytowego oraz w chwili zapoznania się z decyzją kredytową. Zarówno we wniosku kredytowym jak i decyzji kredytowej była mowa o ubezpieczeniu niskiego wkładu.

Zgodnie z regułami dowodzenia i kontradyktoryjnością procesu w sytuacji, gdy pozwany zaprzeczył twierdzeniom pozwu powód powinien je wykazać. Strona powodowa zaś nie zgłaszała w toku procesu żadnych wniosków dowodowych celem wykazania zasadności dochodzonego roszczenia. Sąd orzekający nie jest zaś obciążony odpowiedzialnością za rezultat postępowania dowodowego, którego dysponentem są strony. Rola sądu nie polega na wykonywaniu obowiązków procesowych ciążyących na stronach. Sąd nie jest władny zarządzać dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też nie jest zobowiązany do prowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Strony muszą mieć więc świadomość, że w razie nie sprostania ciężarowi dowodu, to na nich spadają wszelkie negatywne konsekwencje, związane w szczególności z uznaniem lub oddaleniem powództwa.

Wszystkie powyższe okoliczności powodują, że w ocenie Sądu strona powodowa nie udowodniła słuszności powództwa. Ponieważ, jak wskazano już wyżej, Sąd nie miał obowiązku z urzędu przeprowadzać dalszych dowodów w celu wyjaśnienia wątpliwych okoliczności, powództwo należało oddalić.

Strona pozwana powoływała się w pozwie, iż zapis § 3 ust. 3 umowy o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych „mplan” waloryzowany kursem (...) nr (...) z dnia 14 września 2009 roku spełnia ustawowe przesłanki uznania go za klauzulę abuzywną gdyż kształtuje prawa i obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco narusza ich interes oraz stosownie do treści art. 385¹ k.c. ex lege nie wiąże powodów.

By określone postanowienie umowy mogło zostać uznane za „niedozwolone postanowienie umowne” w rozumieniu przepisu art. 385¹ k.c., spełnione muszą zostać cztery warunki: umowa musi być zawarta z konsumentem, postanowienie umowy „nie zostało uzgodnione indywidualnie”, postanowienie kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, postanowienie sformułowane w sposób jednoznaczny nie dotyczy „głównych świadczeń stron”.

Rozszerzająca funkcjonalna wykładnia powyższego przepisu prowadzi do wniosku, że abstrakcyjna ocena abuzywności postanowienia wzorca powinna uwzględniać dwa kryteria wskazane w art. 385¹ k.c., a mianowicie sprzeczność z dobrymi obyczajami oraz rażące naruszenie interesów konsumenta.

Komentatorzy wskazują, że przez "dobre obyczaje" w rozumieniu art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. należy rozumieć pozaprawne reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami (por. G. Bieniek, H. Ciepła, St. Dmowski, J. Gudowski, K. Kołakowski, M. Sychowicz, T. Wiśniewski, Cz. Żuławska, Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania, tom 1, Wielkie Komentarze, Lexis Nexis 2009). W swoim orzecznictwie zarówno Sąd Najwyższy, jak i sądy powszechne przyjmują, że za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy w pierwszej kolejności uznać wprowadzenie klauzul godzących w równowagę kontraktową stron; "rażące naruszenie interesów konsumenta" polega zaś na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 832/04).

Pogląd ten podziela również Sąd Apelacyjny, stojąc na stanowisku, że działanie wbrew "dobrym obyczajom" w rozumieniu powołanego wyżej przepisu w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 27 maja 2009 r., VI ACa 1473/08, LEX nr 785833). Sprzeczne z dobrymi obyczajami są zatem np. działania wykorzystujące niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 stycznia 2011 r., VI ACa 771/10, LEX nr 824347).

Jeżeli chodzi o rażące naruszenie interesów konsumenta to przyjmuje się, że występuje ono wówczas, jeżeli postanowienie umowne poważnie, znacząco odbiega od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron. W wyroku z dnia 13 lipca 2005 r. (I CK 832/04, Pr. Bank. 2006, nr 3, s.8) Sąd Najwyższy stwierdził, że rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym.

Przenosząc te rozważania na grunt niniejszej sprawy Sąd podzielił stanowisko pozwanego, który podniósł, iż strona powodowa nie przedstawiła żadnych dowodów pozwalających na przyjęcie, że zapis § 3 ust. 3 umowy o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych „(...)” waloryzowanym kursem (...)nr (...)z dnia 14 września 2009 roku narusza dobre obyczaje oraz jednocześnie narusza interes powodów jako konsumentów w sposób rażący. Powodowie nie przedstawili żadnych dowodów, które by pozwoliły na stwierdzenie na czym ma polegać rażący charakter naruszenia interesów powodów. W ocenie Sądu wskazana klauzula nie stanowi klauzuli abuzywnej, a świadczenie którego zwrotu domagają się powodowie znajduje podstawę w łączącej strony zgodnej z prawem umowie, której treść była z powodami uzgadniana. Z uwagi na powyższe brak jest podstaw do żądania zwrotu świadczenia.

Należy zaznaczyć, iż podstawową zasadą dotyczącą kosztów procesu jest zasada odpowiedzialności za wynik postępowania. Stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

W skład kosztów należnych stronie pozwanej wchodzi: wynagrodzenie radcy prawnego w kwocie 2400 złotych stosownie do przepisu § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28

września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) oraz opłata od dokumentu pełnomocnictwa w kwocie 17,00 złotych, której uiszczenie stanowi dopełnienie wymagania przewidzianego w obowiązujących przepisach prawa i jest zarazem warunkiem formalnoprawnej zgodności sporządzenia dokumentu pełnomocnictwa z prawem. W związku z czym na podstawie art. 98 k.p.c. Sąd zasądził od powodów solidarnie rzecz pozwanego kwotę 2.417,00 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Mając na względzie powyższe sąd orzekł jak w sentencji.

Zarządzenie:

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron.